

Acta Medicinae et Sociologica (2025)
Vol.16. No.40. (195-199)

doi:

<https://doi.org/10.19055/ams.2025.08/01/8>

UNIVERSITY OF
DEBRECEN
FACULTY OF
HEALTH SCIENCES
NYÍREGYHÁZA

Recenzió a Párbeszéd folyóirat (10/2023.) Szociális munka – Spiritualitás – Egyházak című tematikus számáról

Stumpf-Tamás Ivett¹, Móré Marianna²

¹Tanársegéd, Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet, Gerontológia Tanszék, 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 2-4.; PhD hallgató, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola, 4032 Debrecen, Böszörményi út 138., [ORCID: 0000-0003-1169-2738](https://orcid.org/0000-0003-1169-2738), e-mail: stumpf-tamas.ivett@etk.unideb.hu

²Dékán, Tudományos tanácsadó; Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet, Gerontológia Tanszék, 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 2-4. [ORCID: 0000-0001-5066-0646](https://orcid.org/0000-0001-5066-0646)

Beérkezett: 2025.04.23.

Bírálat: 2025.04.30.

Elfogadva: 2025.05.07.

A szociális munka, spiritualitás és egyház kapcsolatát igyekszem körbejárni, illetve bemutatni a Párbeszéd folyóirat (10/2023.) *Szociális munka – Spiritualitás – Egyházak* című tematikus száma alapján.

A spiritualitás, a szociális munka és az egyház kapcsolata mély történelmi és társadalmi gyökerekkel rendelkezik. Az egyházak és vallási közösségek évszázadok óta aktív szereplői a szociális ellátásnak, segítve a rászorulókat, a szegényeket és a társadalom peremére szorultakat. A spiritualitás, mint belső erőforrás fontos szerepet játszik mind az egyéni segítők, mind a segítették számára, hiszen motivációt, reményt és megküzdési stratégiákat nyújthat a nehéz élethelyzetekben. A modern szociális munka is egyre nagyobb hangsúlyt fektet a spiritualitás jelentőségére, felismerve, hogy a holisztikus segítség nemcsak a testi és lelki, hanem a spirituális szükségletek figyelembevételét is megköveteli. Az egyházak és a szociális munka együttműködése különösen fontos lehet a közösségépítésben, a szolidaritás erősítésében és a társadalmi igazságosság előmozdításában.

A spiritualitás, az etika, az egyház és a szociális munka kapcsolata megjelenik a Párbeszéd folyóirat 10/2023. számú tematikus különszámában, melynek a címe *Szociális munka – Spiritualitás – Egyházak*. A Párbeszéd

folyóiratot a Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar jogelődjének (Egészségügyi Kar) Társadalomtudományi és Szociális Munka Tanszéke alapította, melynek főszerkesztője Dr. habil Szoboszlai Katalin, a különszám szerkesztője Kozma Judit. A különszám öt részre osztható, melyek az alábbiak: Elöljáróban, Örökségünk, Szociális munka és spiritualitás, Egyházak a szociális ellátásban: pro és kontra, Szerzőink.

Az Elöljáróban rész első tanulmánya Kozma Judit nevéhez köthető, mely a *Szociális munka-Spiritualitás-Egyházak: A szerkesztő előszava a különszámhoz* címet viseli. A címből is kiderül, hogy ez a szerkesztő előszava, amely a szociális munka és a spiritualitás közötti kapcsolatot vizsgálja. A tanulmány átfogó áttekintést nyújt az egyházak szerepéről és jelenlétéről a szociális ellátás területén. Jól strukturált és alaposan dokumentált, számos érdekes és releváns példával illusztrálva. Ajánlom mindazoknak, akik érdeklődnek az egyházak szociális munkában betöltött szerepe iránt, valamint azoknak, akik részletesebben meg szeretnék érteni az egyházak és a társadalom közötti kapcsolatokat és kölcsönhatásokat.

A második rész az Örökségünk címet kapta, melyben az első *Zsidó közösségek túlélési stratégiái. Középkori gettók és közösségek* című tanulmányt Háberman Zoltán írta. Ma is relevánsak lehetnek a mai középkori zsidó közösségek tanulságai, abban az esetben, ha az összetartozás és a közösségi élet kérdéseiről gondolkodunk. A közösség és társadalom fogalmai mindig is foglalkoztatták a szociológusokat. Kehilákról és a zsidó családokról szóló részletes és alapos elemzést kaphat az olvasó ebben a tanulmányban, amely bemutatja a közösségek és a családok szoros kapcsolatát, valamint azt, hogyan segítették egymást a túlélés és a prosperitás érdekében. Betekintést nyújt a zsidó közösségek és családok életébe Kelet-Európában, és hangsúlyozza a közösségi összetartozás és segítségnyújtás fontosságát az élet minden területén.

A különszámban megjelent harmadik cikket Kertai-Szabó Ildikó írta, mely *A „földalatti vasút” története, mint a radikális szociális munka történelmi példája* címet viseli. Átfogó és részletes elemzést nyújt az Észak-Amerikában kialakult rabszolgaság kezdeti szakaszairól és fejlődéséről. A cikk részletesen bemutatja a rabszolgaság történelmének különböző aspektusait, beleértve a rasszizmus ideológiai szerepét, az afrikaiak rabszolgasorba taszításának okait és az Amerikába szállított rabszolgák szenvedéseit. A Földalatti Vasút kialakulásáról és működéséről nyújt átfogó képet a szerző.

A következő tanulmány címe *Kezek Evangéliuma – Sztahlo Gábor öröksége*, mely Buda Annamária nevéhez köthető. Sztahlo Gábor életét és tevékenységét mutatja be a tanulmány, alaposan átfogja azokat a fontos eseményeket és cselekedeteket, amelyek jelentősen hozzájárultak az emberiség és az egyházi szolgálat ügyéhez a második világháború alatt és azt követően. Az írás kiemeli Sztahlo életpályájának minden fontos szakaszát.

Miletics Marcell írta a következő cikket, mely a *Misszióból professzió. Bevezető gondolatok a szociális munka esszenciális elemeinek koncepcionális építkezéséről* címet viseli. A tanulmány kiemeli a 19. század második felében az amerikai szociális munka missziójának megjelenését, valamint az ebből formálódó professzió koncepcionális elemeit, illetve a benne szereplő szerzők és művek áttekintése alapján összevetik a szakma fejlődését és értékrendszerét az idő múlásával. A szerző vizsgálta, hogy a jobb szakmai integrációjához a spiritualitásnak mi szükséges.

A Szociális munka és a spiritualitás rész első tanulmányának a címe *Az elhívás: a szociális munka gyakorlatának spirituális modellje*, melyet Beryl Hugon írt és Kozma Judit fordította. A szerző nagyon mélyen ássa bele magát a szociális munka és a vallás, különösen a keresztény hit kapcsolatába, továbbá részletesen elemzi a vallásos motivációkat és az elhívás fogalmát a szociális munka kontextusában. Hugon részletesen elemzi még a keresztény hagyományokban gyökerező munka és elhívás kapcsolatát.

Polacsek Lajos a spiritualitás szociális munkában betöltött szerepéről írt cikkében. Részletesen és alaposan körüljárja a spiritualitás szerepét és jelentőségét a szociális munka területén. Az író egyéni élményeiből indul ki. Kifejti, hogy a spiritualitás és a vallásosság nem egymás ellentétei, hanem egymást kiegészítő fogalmak, amelyek egyaránt fontosak az egyén identitásának és életének megértésében. Alapos és jól strukturált elemzést nyújt a szociális munka és a spiritualitás kapcsolatáról, valamint a szakemberek kiégésének és segítő szindrómájának kihívásairól, továbbá felhívja az olvasók figyelmét arra, hogy kritikusan közelítsenek ehhez a témához.

A következő cikk a *Történetek, avagy milyen módon használhatjuk a bibliai és más történeteket a szociális munkában?* címet viseli, melyet Kozma Judit írt. Általánosságban megfogalmazza a segítő gyakorlatban használt történetek jelentőségét, példákat adva azokra a terápiás vagy értelmező hatásokra, amelyeket különféle történetek megosztása hordozhat. A tanulmányban a szerző saját tapasztalatait is felhasználja, példákat adva arra, hogy miként

alkalmazott különböző történeteket szupervíziós beszélgetések során vagy tanácsadások alkalmával. A tanulmány fő üzenete az, hogy a szociális munkás számára nélkülözhetetlen a tanulás és a megfigyelés, valamint a történetek segítségével képes lehet a kliensekkel való munkában mélyebb megértést és hatékonyabb segítséget nyújtani.

Czibere Károly és Birinyi Márk írták a Szociális munka és spiritualitás résznek az utolsó cikkét, mely a *Spiritualitás a fogyatékos személyek segítésében* címet viseli. Az írás kiindulópontja az, hogy a keresztyén szociális munkának vissza kell térnie gyökereihez, amelyek a Szentírásban és a keresztyén antropológiában gyökereznek. Összekapcsolják a keresztyén hit tanításait a gyakorlati szociális munkával, és megmutatja, hogy hogyan alkalmazhatóak ezek az elvek a fogyatékos emberekkel való munkában. A szerzők hangsúlyozzák, hogy a keresztyén közösségnek aktív szerepet kell vállalnia a fogyatékos emberek befogadásában és támogatásában, és ez nem csupán a szociális szükségletekre, hanem a spirituális dimenzióra is kiterjed.

Az Egyházak a szociális ellátásban: pro és kontra nevű rész, a harmadik része a Különszámnak. Az ehhez a részhez kapcsolódó első tanulmányt Havasi Virág írta és a *Pozitívumok és negatívumok a magyarországi egyházak szociális ellátórendszerben való szerepvállalása kapcsán* címet viseli. A tanulmány átfogó képet nyújt az egyházak szerepvállalásáról és jelenlétéről a magyar szociális szférában az 1989-es rendszerváltástól napjainkig, továbbá részletesen tárgyalja az egyházak tevékenységét az alapítástól kezdve a fenntartásig, kitérve a jogi és pénzügyi keretek alakulására, valamint a társadalmi és politikai változások hatásaira. Bemutatja az egyházak anyagi helyzetének alakulását az ingatlanok visszaszolgáltatását követően, kiemelve a fenntartói feladatok és a vagyronrendezés kihívásait.

A második cikk Meleg Sándor nevéhez köthető és *Az egyházi térnyerés dilemmái a szociális ágazatban* címet kapta. A cikk alaposan és átfogóan tárgyalja a szociális problémák és azok megoldásának szerteágazó kérdéseit, különös tekintettel az egyházak és más nem állami szereplők szerepére a modern társadalomban és az ellátórendszerben. Az írás részletesen elemzi az egyházak történelmi szerepét a szociális gondoskodásban, kiemelve az egyházi intézmények szerepvállalásának változásait az idők folyamán. Részletesen vizsgálja és kritizálja a magyar szociális és gyermekjóléti ellátórendszer átalakításának folyamatát, amelynek során az egyházak egyre nagyobb szerepet kapnak. A szerző arra hívja fel a figyelmet, hogy a szociális

szakmának fontos lenne önvizsgálatot tartani, és megérteni az ellátórendszerben zajló folyamatokat. A szakembereknek fel kell készülniük az egyházakkal való egyre szorosabb együttműködésre, miközben megőrzik az etikai és szakmai szttenderdeket.

A szociális munka és a keresztény lelkiesség kapcsolódásai a Golgota Keresztény Gyülekezet szociális szolgálatainak bemutatása alapján című cikk Tóth-Simon Károly nevéhez köthető. Részletesen kifejti a Golgota Keresztény Gyülekezet szociális és karitatív tevékenységét a keresztény szemléletű laikus segítségnyújtás és az egyházi szociális segítségnyújtás kontextusában. A szöveg alaposan bemutatja a Golgota Keresztény Gyülekezet tevékenységét a karitatív és szociális területeken. Részletezi az önkéntesek által végzett munka sokféleségét és az általuk nyújtott szolgáltatások sokszínűségét. A tanulmány a szociális munka és a keresztény lelkiesség közötti párbeszéd fontosságára hívja fel a figyelmet, és azt mutatja be, hogyan tudja ez a két terület kölcsönösen erősíteni egymást a segítő tevékenység hatékonysága érdekében.

Birizdóné Mislai Ildikó írta a Különszám utolsó cikkét, mely az *Akik meghallották a zörgetést. Egyházak a 2015-ös menekültválság idején* címet viseli. Egy átfogó elemzést nyújt a 2015-ös menekültválságról Magyarországon, beleértve a kormányzati reakciókat, az egyházak álláspontját, valamint a társadalmi reakciókat és a média szerepét. A szöveg részletesen kifejti az eseményeket és a különböző érdekcsoportok reakcióit, valamint azok hatását a közvéleményre. A különböző interjúk alapján látható, hogy voltak olyan egyházak és szervezetek, amelyek aktívan részt vettek a segítségnyújtásban, míg mások kevésbé vagy egyáltalán nem. Az interjúk széles skáláját mutatják be az emberek menekülthelyzettel és a kerítésépítéssel kapcsolatos véleményeinek és tapasztalatainak, és rávilágítanak a témával kapcsolatos összetett és sokszínű érzésekre és reakciókra.

A szociális munka, az egyház és a spiritualitás kapcsolata évszázadok óta meghatározó szerepet játszik a társadalmi gondoskodásban. Az egyházak aktív szerepvállalása a szociális ellátásban továbbra is jelentős, és a spiritualitás egyre inkább elismert dimenziója a holisztikus segítő munkának. A jövőben a szociális munka és az egyház közötti együttműködés még szorosabbá válhat, különösen a közösségi alapú és prevenciós szolgáltatások területén. A spirituális szükségletek figyelembevétele hozzájárulhat a hatékonyabb és mélyebb segítő folyamathoz, amely nemcsak a testi és lelki, hanem a spirituális jólétet is támogatja.